

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

GLINIANY

1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

**pradzieje, 1202, 1249, 1431,
1670, 1810, 1945**

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°17'58"N 16°26'40"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1217 r. - Glynau; 1251 r. - Glinay; 1283 r. - Glinam; ok. poł. XVIII w. - Kleinau; 1787 do 1945 r. - Gleinau. **Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi:** Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy polskiej-pierwotnej.

Historia wsi i dóbr: W 1202 r. Biskup Cyprian potwierdza klasztorowi w Lubiążu na prośbę opata Konrada dziesięcinę między innymi z Glinian. Wieś płaciła ją kościołowi św. Jakuba w klasztorze. Dnia 1.06. 1249 r. klasztor w Lubiążu kupuje od księcia Bolesława II wieś wraz z prawem osadzenia w niej osadników niemieckich. Klasztor nie zrobił jednak z tego prawa żadnego użytku, lecz założył tu nowe gospodarstwo, prawdopodobnie wraz z gospodą. Dnia 23. 02. 1283 r. Jesco, syn rycerza Bogumiła, sprzedaje mieszczaninowi Grimossiusowi z miasteczka Lubiąż 12 włók, położonych pomiędzy Glinianami a Domaszkowem, celem osiedlenia tam Niemców. Miejscowość otrzymała nazwę Jeskendorf i płaciła dziesięcinę do Krzydliny Małej. Klasztor w Lubiążu nabył później (do 1318 r.) tę miejscowość i połączył ją z Glinianami. Nazwa *Jeskendorf* zaginęła. Dnia 25. 03. 1320 r. Klasztor w Lubiążu kupuje dziesięcinę z *Jeskendorf* i zobowiązuje się do wypłacania proboszczowi z Krzydliny Małej tytułem odszkodowania rocznie 9 ćwierci ówczesnej marki. W 1431 r. Husyci niszczą gospodarstwo założone w Glinianach przez klasztor w Lubiążu. Ok. 1670 r. po zniszczeniach wojny 30-letniej opat lubiąski Arnold odbudowuje spalone domy w tutejszym majątku. W 1810 r. W wyniku kasacji klasztorów, w tym także lubiąskiego, miejscowość przechodzi na własność państwa pruskiego. W 1830 r. tutejsza szkoła katolicka jest filią szkoły w Lubiążu. Naucza w niej nauczyciel pomocniczy z lubiąskiej szkoły. Taki stan trwał do 1837 r. W latach 1891, 1912, 1937 wieś należąca administracyjnie do okręgu wołowskiego. Folwark podlega majątkowi królewskiemu, a w 1937 r. państwowemu w Lubiążu.

Wieś o osi wschód - zachód z wydłużonym, wielodzielnym nawsiem. Zabudowa zagrodowa, na wschodnim krańcu znajdują się pozostałości dawnego folwarku.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

2/55/75-23 cmentarzysko ciałopalne- epoka brązu.

31/72/75-23 ślad osadnictwa- pradziej, osada- późne średniowiecze.

32/73/75-23 osada-późne średniowiecze.

33/74/75-23 osada- późne średniowiecze.

35/76/75-23 osada- kultura łużycka, osada- późne średniowiecze.

79/88/75-23 ślady osadnictwa- epoka brązu, kultura łużycka.

Bibliografia:

- Richard Junke: Wohlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚL 50212 II, [RJ 1965]
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]
- Regesty Śląskie, pod redakcją Waclawa Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992
- Schlesisches Güter-Adressbuch. Verzeichnis samtlicher Rittergueter und selbständigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937
- Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

• Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość